

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

5 mei 2006

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Eloi Glorieux, Jos Stassen en Rudi Daems –

**houdende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie
en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel
en daaraan verbonden technologie**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In 2003 werd de bevoegdheid om wapenexportvergunningen af te leveren overgedragen van het federale niveau naar het niveau van de gewesten. Vanuit pacifistisch standpunt biedt die overheveling vooralsnog geen meerwaarde. Integendeel, het gevolg van de regionalisering is dat Waalse wapenbedrijven, zoals FN, nu veel makkelijker exportvergunningen kunnen krijgen. Ook in Vlaanderen heeft de regionalisering van de wapenexportbevoegdheid voorlopig geen vredesdividend opgebracht. Totnogtoe is in Vlaanderen nog steeds de federale wetgeving van kracht voor de invoer, uitvoer en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie. Die wetgeving werd op het einde van de vorige federale legislatuur verfijnd, maar Vlaanderen kan en moet bij het omzetten van die wet naar Vlaamse regelgeving nog een stap verder gaan in de richting van een echte vredeseconomie.

Wanneer wapens geproduceerd en verhandeld zijn, vinden ze stevast hun weg naar conflictgebieden. Wapens zijn geen gewone handelsproducten of economische goederen. Als ze eenmaal geleverd zijn, is er geen enkele garantie dat ze in goede handen blijven. Zelfs nog vele jaren na de feitelijke uitvoer kunnen ze bij niet-legitieme gebruikers terechtkomen. Vaak worden wapens die te goeder trouw aan bevriende regimes worden geleverd enkele jaren later tegen bondgenoten gebruikt. Zo zal het wel nooit de bedoeling zijn geweest dat Franse Exocetraketten door Argentinië zouden worden gebruikt om een Brits marineschip tot zinken te brengen.

Vlaanderen moet er niet voor ijveren om wapens en meer bepaald onderdelen van complexe hoogtechnologische wapensystemen te verspreiden. Vlaanderen moet zich daarentegen bekwamen in een niet-militaire benadering van conflicten, met nadruk op conflictpreventie, maar ook op conflictoplossing, bijvoorbeeld via mediatie en diplomatie. Het feit dat Vlaanderen een stringente wapenexportregeling zou hanteren, zal de geloofwaardigheid van de Vlaamse diplomatieke initiatieven versterken. Dit voorstel van decreet heeft dat als oogmerk.

Volgens de momenteel geldende norm is uitvoer van wapens, wapenonderdelen of daarvoor bruikbare technologie toegestaan, tenzij er grondige redenen

zijn om niet te exporteren. Voorliggend voorstel van decreet gebruikt een omgekeerde logica: de algemene regel wordt dat wapenexport verboden is. Enkel onder strikte voorwaarden kan de minister van Buitenlandse Aangelegenheden een uitzondering op dat verbod toestaan en een exportvergunning afleveren.

Omdat zo'n evaluatie altijd moet gebeuren vanuit een visie op het buitenlandbeleid en niet om economische motieven, legt dit decreet de bevoegdheid om wapenexportlicenties af te geven bij de minister van Buitenlandse Aangelegenheden in plaats van bij de minister van Economie.

Het voorstel van decreet geeft duidelijk aan onder welke voorwaarden de minister geen uitzondering kan toestaan op de algemene regel van wapenexportverbod. De criteria van de Europese Gedragscode voor Wapenhandel werden als basis gebruikt, maar omdat die code op zich slechts een richtlijn is en geen wettelijk afdwingbaar karakter heeft en bovendien heel wat zaken voor interpretatie open laat, werden de criteria verfijnd en in dit decreet verankerd.

Zo kunnen er geen exportvergunningen afgeleverd worden voor landen die belangrijke internationale wapenbeheersingsverdragen en mensenrechtenconventies niet ondertekend hebben of naleven. Hetzelfde geldt voor landen die het Internationaal Strafhof niet erkennen of uitspraken van het Internationaal Gerechtshof of resoluties van de VN-Veiligheidsraad negeren. Ook aan landen met sluimerende of feitelijke interne of externe conflicten zal niet geleverd worden. Er zal ook moeten worden nagegaan of de militaire uitgaven van het ontvangende land in overeenstemming zijn met de legitieme defensiebehoefte en in ieder geval moeten de militaire uitgaven worden afgewogen tegenover de sociale uitgaven.

Volledig in overeenstemming met het streven naar de ontwikkeling van een vredeseconomie kan het ook niet langer door de beugel dat de federale Delcrederedienst de risico's dekt van de export van militaire goederen en technologie. Daarom legt dit voorstel van decreet aan de Vlaamse vertegenwoordiger in de Delcrederedienst op om zijn veto te gebruiken als het gaat over het dekken van het financiële risico van militaire exportgoederen.

Overtredingen van de wapenwet moeten aanvechtbaar zijn voor een rechtbank. Dat kan alleen als er een volledige transparantie is wat de vergunningen betreft. Dit voorstel van decreet legt daarom ook

een doorzichtige informatieplicht op. Niet-gouvernementele organisaties uit de vredesbeweging en uit de mensenrechtenbeweging en organisaties die streven naar duurzame ontwikkeling moeten een afgeleverde exportvergunning die strijdig is met de doelstellingen die ze nastreven, via juridische weg kunnen aanvechten. Die mogelijkheid wordt in dit voorstel opgenomen.

De regelgeving rond wapenexport die met dit voorstel van decreet wordt opgelegd, is streng. Dat is ook terecht. Evaluaties over het al dan niet vergunnen van wapenleveringen mogen enkel op grond van ethische principes en vanuit een totaal respect voor het internationaal recht gebeuren, niet met het oog op economische of politieke opportuniteiten. Deze principes moeten ook consequent worden toegepast, ongeacht of de afnemer een bevriende machtige supermacht of een lid van de ‘as van het kwaad’ is.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

De Europese gemeenschappelijke lijst van militaire goederen en de vermelde Europese verordening gelden als basis voor wat als wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie beschouwd wordt, met inbegrip van materieel voor tweërlei gebruik in zowel de civiele als de militaire sector.

Artikel 3

In de gangbare benadering wordt ervan uitgegaan dat wapens altijd kunnen worden verhandeld, met uitzondering van welomschreven gevallen die door de wet worden bepaald en aan een stelsel van vergunningen onderhevig werden gemaakt. In tegenstelling tot deze gangbare benadering wordt in voorliggend voorstel van decreet de logica omgekeerd en als principe gesteld dat wapens nooit kunnen verhandeld worden, tenzij wordt voldaan aan de voorwaarden die in dit decreet vermeld staan.

De bevoegdheid om uitzonderingen toe te staan wordt bij de Vlaamse minister van Buitenlandse Aangelegenheden gelegd, terwijl momenteel de minister van Economie de bevoegdheid over wapenhandel uitoefent. Dat is belangrijk omdat evaluaties moeten gebeuren en beslissingen moeten worden genomen vanuit een visie op buitenlandbeleid en niet op basis van economische opportuniteiten.

Omdat de Europese lijst van militaire goederen geregeld wijzigt en omdat er ook geregeld nieuwe wapens en wapensystemen bijkomen, zal de regering halfjaarlijks die lijst evalueren en zo nodig aanvullen. Hetzelfde geldt voor de lijst met goederen voor tweërlei gebruik.

In §2 wordt de handel van ‘dual-useproducten’, die zowel bruikbaar zijn voor civiele als militaire doeleinden, geregeld. Als ze in de vermelde Europese verordening opgenomen staan, zijn die goederen ook aan dit decreet onderhevig en kan er dus slechts worden uitgevoerd wanneer de regering een uitzondering op de algemene regel toestaat. Ook die lijst wordt om de zes maanden op zijn actualiteitswaarde gecontroleerd door de Vlaamse Regering en eventueel aangepast.

Paragraaf 3 verfijnt de huidige ‘catch-allregeling’ die bepaalt dat alle goederen die aan een militaire instantie geleverd worden, altijd vergunningsplichtig zijn. In dit decreet wordt een meldingsplicht ingesteld, waarbij de uitvoerder de vergunninggevende overheid op de hoogte moet brengen telkens als de ontvanger van zijn goederen een militaire autoriteit is, gelieerd is met het ministerie van Defensie of een bedrijf is dat militaire producten vervaardigt. Indien de vergunninggevende overheid vermoedt dat de goederen kunnen bijdragen aan de productie van wapens, bijvoorbeeld na een tip van een binnen- of buitenlandse veiligheidsdienst, zal er geen uitzondering worden gemaakt op de algemene regel dat er niet mag uitgevoerd worden. De regering kan bij de evaluatie hiervan het advies van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie inroepen.

Artikel 4

De Vlaamse Regering wint het advies in van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie vooraleer ze de algemene toekennings- en gebruiksvoorwaarden van de vergunningen bepaalt.

Een afgeleverde vergunning heeft een maximale geldigheidsduur van een jaar. Indien tijdens die periode niet alle vergunde goederen konden worden uitgevoerd, moet voor het resterende aantal goederen een nieuwe vergunning worden verkregen.

Artikel 5

In principe is elke verhandeling of doorvoer van militaire goederen naar het buitenland verboden, behalve in die gevallen waarvoor de minister van Buitenlandse Aangelegenheden een uitzondering maakt. In artikel 5 worden voorwaarden opgesomd op grond waarvan in ieder geval geen uitzondering op het algemene principe kan worden gegeven en wapenhandel dus verboden blijft:

1° dat is onder meer het geval wanneer blijkt dat de export of doorvoer strijdig zou zijn met de internationale doelstellingen die de Europese Unie, België en Vlaanderen nastreven;

2° dit is ook het geval als het ontvangende land wapenembargo's schendt, de internationale verdragen inzake wapenbeheersing en ontwapening niet erkent, niet ratificeert of niet naleeft. Bijvoorbeeld: de naleving van de internationale verplichtingen uit hoofde van het Nucleair Non-Proliferatieverdrag betekent volgens de uitspraak van het Internationaal Gerechtshof van Den Haag van 8 juli 1996 dat alle officiële kernwapenmogendheden tot een totale afbouw van hun kernwapenarsenalen moeten komen. Zolang ze dat niet doen, overtreden de VS, Rusland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en China artikel 6 van het Non-Proliferatieverdrag en komen die landen niet in aanmerking voor invoer van wapens vanuit Vlaanderen. Hetzelfde geldt voor landen als Israël, India en Pakistan, die het Non-Proliferatieverdrag niet eens ondertekenden en atoomwapens aanmaakten. Gezien de voortrekkersrol van ons land in de strijd tegen antipersoonsmijnen en clusterbommen zal er ook geen wapenexport toegestaan worden aan landen die de verdragen ter zake boycotten;

3° Vlaanderen mag geen uitzondering maken op het wapenexportverbod indien het ontvangende land niet deelneemt aan het wapenregister van de VN. Dat wapenregister werd opgezet na de Golfoorlog van 1991 als reactie op de grootschalige bewapeningsprogramma's, waardoor bijvoor-

beeld Irak het ook zwaarbewapende Koeweit kon binnenvallen. Het VN-register verzamelt informatie over de import en export van conventionele wapens, verdeeld in zeven categorieën: aanvalstanks, gepantserde voertuigen, grote artilleriesystemen, gevechtsvliegtuigen, aanvalshelikopters, oorlogsschepen en raketten en raketlanceerinstallaties. Hoewel het verschaffen van informatie aan het register op vrijwillige basis gebeurt, geeft het toch duidelijk de bereidheid weer tot transparantie van de VN-lidstaten. Het register is een stap naar meer inzicht in wapenverkoop. Indien niet geëxporteerd mag worden naar landen die niet rapporteren aan het register, kan dit een extra stimulans zijn voor de betreffende landen om mee te doen met het register. In Nederland wordt dit criterium gebruikt sinds het jaar 2000, weliswaar met een flink achterpoortje: Nederland gaat enkel 'rekening houden met de vraag of het land van eindbestemming deelneemt aan het VN-register'. In dit decreet wordt de poort voor wapenexport naar landen die niet rapporteren aan het register expliciet gesloten;

4° Vlaanderen maakt geen uitzondering op het wapenexportverbod indien in het aankopende land de universele rechten van de mens niet geëerbiedigd worden. Met ernstige mensenrechtenschendingen bedoelen we de systematische misbruiken op het vlak van recht op leven en persoonlijke veiligheid door handelingen van staatsgerelateerde instellingen of personen. Meer in het bijzonder gaat het over genocide, buitengerechtigde executies, doodstraf, verdwijningen, foltering, verdacht overlijden in hechtenis, hechtenis zonder proces, rechtszaken zonder een minimum aan proceduremogelijkheden, strafeloosheid van politie en leger, gewetensgevangenen of politieke gevangenen, systematische discriminatie van bevolkingsgroepen enzovoort.

De export blijft ook verboden als in het land van eindbestemming sprake is van binnenlandse onderdrukking, indien fundamentele vrijheden, waaronder de vrijheden die vermeld zijn in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, niet nageleefd worden.

Het voorzorgsprincipe maakt dat er geen verband hoeft te worden aangetoond tussen het uitgevoerde materiaal en de mensenrechtenschendingen of binnenlandse onderdruk-

king. Het is namelijk niet altijd makkelijk zo'n verband aan te tonen tussen het uitgevoerde materiaal en de mensenrechtenschendingen of binnenlandse onderdrukking, terwijl de uitvoer van het materiaal toch het regime steunt dat ernstige mensenrechtenschendingen of binnenlandse onderdrukking bedrijft.

Tevens moet het land van eindbestemming de resoluties van de VN-Veiligheidsraad en de adviezen en vonnissen van het Internationaal Gerechtshof van Den Haag erkennen, uitvoeren en naleven. Ten slotte moet het ontvangende land het Internationaal Strafhof, dat net als het Internationaal Gerechtshof in Den Haag gevestigd is, erkennen en de uitspraken ervan naleven. Dit Strafhof vervolgt personen die verdacht worden van genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden;

5° het export- en doorvoerverbod blijft gelden als het te leveren materieel bedoeld is voor landen waar interne gewapende conflicten dreigen of die effectief in een intern gewapend conflict verwickeld zijn. Het voorzorgsprincipe maakt dat er geen oorzakelijk verband aangetoond hoeft te worden tussen het uitgevoerde materieel en het gewapende conflict;

6° het risico moet worden vermeden dat het ontvangende land het uit Vlaanderen ingevoerde materieel gebruikt voor agressie tegenover een ander land of er kracht mee wil bijzetten aan territoriale aanspraken. Dit artikel bepaalt onder andere dat er geen wapens mogen worden uitgevoerd aan landen met een sluimerend conflict. Dat is bijvoorbeeld het geval voor India en Pakistan die al decennia lang twisten over Kasjmir.

Verder bepaalt dit criterium dat er geen uitzondering op het principiële uitvoerverbod zal worden gemaakt als het land van bestemming verwickeld is in een gewapend conflict. Het voorzorgsprincipe bepaalt dat er geen oorzakelijk verband aangetoond hoeft te worden tussen de betreffende wapenleveringen en het gewapende conflict. Als er een gewapend conflict dreigt of bestaat, kan Vlaanderen – liever dan wapens te leveren aan een van de strijdende partijen – diplomatieke en andere niet-militaire middelen inzetten om het conflict te ontmijnen;

7° verbiedt wapenleveringen aan landen die het terrorisme of de internationaal georganiseerde criminaliteit steunen. Zo kan er niet uitgevoerd worden naar landen die bijvoorbeeld de drugsmafia de hand boven het hoofd houden.

8° bepaalt dat het ontvangende land de bepalingen van onder andere het VN-Handvest inzake het niet-gebruiken van geweld moet naleven en bij conflicten respect moet tonen voor het internationale humanitaire recht;

9° heeft betrekking op het feit dat er voldoende garanties moeten zijn opdat het te leveren materieel niet bij een andere dan de officiële ontvanger in het ontvangende land terecht komt of opnieuw wordt uitgevoerd naar een ander land;

10° bepaalt dat er in het ontvangende land geen onevenwichtigheid mag zijn tussen de uitgaven voor bewapening enerzijds en de budgetten die beschikbaar gesteld worden voor een duurzame sociale en economische ontwikkeling anderzijds. Zeker als het ontvangende land een ontwikkelingsland is, moet dat punt nauwgezet worden afgecheckt bij de overweging of een uitzondering kan worden toegestaan op het algemene principe dat er geen wapens mogen worden verhandeld.

Als meer dan 4% van het bruto binnenlands product (bbp) naar militaire uitgaven gaat of meer dan 0,5% van het bbp naar de import van conventionele wapens of als het aantal soldaten meer dan 1,5% van de totale bevolking uitmaakt, dan wordt dat door de UNESCO Catedra beschouwd als verontrustend. De gegevens hieromtrent worden gepubliceerd door het Zweedse vredesinformatie- en onderzoeksinstituut SIPRI, het 'United Nations Development Programma' en in de 'World Development Indicators' van de Wereldbank. Het 'Berlin Information Center on Conversion' werkte een index uit die vier parameters betreffende militariseringgraad combineert: militaire uitgaven, wapenreserves, militair personeel en werkgelegenheid in de wapenindustrie. De indexwaarden liggen tussen -100 en +100, waarbij negatieve cijfers de graad van militarisering weergeven. De index wordt jaarlijks gepubliceerd in de 'Arms Conversion Survey'. Een index tussen -1 en -30 betekent dat het land in een proces van militarisering zit. Een index die de -30 in negatieve zin overschrijdt,

duidt op een significant en gevaarlijk proces van militarisering. Het is duidelijk dat er naar dergelijke landen geen wapens meer mogen worden uitgevoerd;

- 11° wapens, munitie, onderdelen van wapensystemen of technologie die voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienen, kunnen enkel naar een officiële legitieme overheid geëxporteerd worden zoals een regering of een ministerie en dus niet naar particulieren, wapenhandelaars of niet-geregelde milities. Een buitenlands bedrijf dat onderdelen van wapensystemen of wapentechnologie uit Vlaanderen wil invoeren, kan dat enkel doen wanneer de overheid van dat land zich opstelt als officiële ontvanger. Wapens die niet voor militair gebruik of ordehandhaving dienen, zoals sportwapens, vallen niet onder deze bepaling.

Artikel 6

Dit artikel beoogt het tegengaan van ‘undercutting’ van door andere EU-lidstaten geweigerde exportvergunningen. Indien een andere EU-lidstaat op basis van de Europese gedragscode reeds een soortgelijke levering heeft geweigerd, dan kan er ook vanuit Vlaanderen geen uitzondering worden toegestaan op het algemene principe van wapenexportverbod. Wordt door de Vlaamse Regering toch beslist een uitzondering te maken en dus een exportvergunning af te leveren, dan moet eerst de lidstaat geraadpleegd worden die eerder een soortgelijke vergunning weigerde. Wanneer na deze raadpleging zou worden beslist om de exportvergunning effectief toe te kennen, dan moet dat omstandig gemotiveerd worden bij de lidstaat die oorspronkelijk een soortgelijke vergunning weigerde.

Omdat in België de bevoegdheid om wapenexportvergunningen af te leveren bij de gewesten ligt, zal de Vlaamse overheid dezelfde procedure volgen wanneer het een uitvoervergunning wil geven voor soortgelijk materieel waarvoor eerder door het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een vergunning werd geweigerd.

Artikel 7

Omdat de uitvoer van materieel en technologie voor de bouw van een wapenfabriek in het buitenland nog zwaarwichtiger is dan de export van de wapens zelf,

moet het parlement betrokken worden in de besluitvorming.

Indien de regering beslist om een uitzondering te maken op het principe dat er geen export van wapens – in dit geval dus van de productiecapaciteit voor wapens – wordt toegestaan, dan licht ze hierover het parlement in. Het parlement wint het advies in van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie en bepaalt onder meer op basis daarvan een standpunt. Dat standpunt wordt dan als bindend advies aan de Vlaamse Regering bezorgd.

In ieder geval kan er geen vergunning worden afgeleverd voor de export van materieel voor de uitbouw van een productiecapaciteit van wapens of wapenonderdelen als er een vermoeden bestaat dat wapens, die daardoor in een ander land onder Vlaamse licentie zouden worden geproduceerd, nadien zouden worden verhandeld in strijd met de bepalingen van dit decreet. Om hier toezicht op te kunnen houden moet de Vlaamse licentiegever om de zes maanden rapporteren aan de Vlaamse overheid over het gebruik van de licentie in het ontvangende land. De vergunning van de productielicentie wordt dus mede afhankelijk gemaakt van de bestemming van de geproduceerde goederen. Dat betekent niet dat de uitvoer van die wapens uit het derde land vergunningsplichtig wordt onder de Vlaamse regelgeving, maar wel dat het bedrijf een informatieplicht heeft en dat de vergunning ingetrokken kan worden als de licentie in strijd met de Vlaamse regelgeving gebruikt wordt.

Artikel 8

Exportsteun in de vorm van risicodekking of kredieten die door de Nationale Delcredere dienst verleend worden, kan niet langer gegeven worden als het gaat om de uitvoer van wapens. Enkel de export van goederen en technologieën die bijdragen aan een duurzame ontwikkeling en de bevordering van vrede mogen voortaan nog exportsteun krijgen. Daarom moet de vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest in de Nationale Delcredere dienst systematisch van zijn veto gebruikmaken telkens als er gedelibereerd wordt of er dekking zal worden gegeven aan de export van militaire goederen.

Artikelen 9 en 10

Deze artikelen regelen de controlemogelijkheid voor de naleving van dit decreet. Allen die betrokken zijn

bij de in-, uit- en doorvoer van wapens moeten altijd alle informatie die nuttig is voor de controle van de naleving van dit decreet, ter beschikking stellen van de ambtenaren die hiervoor aangesteld zijn. Voor toekenning van dit recht wordt een beroep gedaan op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Dit recht wordt immers noodzakelijk geacht om het beleid inzake wapenexport optimaal te organiseren.

Artikel 11

In dit artikel wordt aan erkende vredesorganisaties, mensenrechtenorganisaties en organisaties die duurzame ontwikkeling nastreven, het recht toegekend om in rechte op te treden wanneer door een Vlaamse wapenexportvergunning afbreuk wordt gedaan aan de doelstellingen die ze statutair nastreven. Strikt gezien behoort de regeling van een aspect van de procedure voor de rechtscolleges tot de federale bevoegdheid. We beroepen ons hier evenwel op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat de gewestelijke decreetgever het vermelde recht kan toekennen. Dit recht wordt immers noodzakelijk geacht om het beleid inzake wapenexport optimaal te organiseren. De mogelijkheid van die organisaties om een Vlaamse wapenexportvergunning bij de rechtbank aan te vechten, vormt een onderdeel van het vredesbeleid dat de Vlaamse overheid voert.

Deze bepaling kent een precedent in het voorbidsrecht van milieuorganisaties wanneer bepaalde milieuvervuilende activiteiten hun statutaire doelstellingen doorkruisen.

Artikel 12

Natuurlijke personen of rechtspersonen die de bepalingen van dit decreet trachten te omzeilen zullen voor een periode van een jaar geen aanspraak kunnen maken op een uitzondering op het algemene wapenexportverbod.

Artikel 13

Dit artikel regelt de wijze waarop de regering verslag uitbrengt van de uitzonderingen die zij heeft toegestaan op het algemene principe dat er geen wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik en ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden

technologie mogen worden uitgevoerd, ingevoerd of doorgevoerd.

De verslaggeving gebeurt in drie fasen. Maandelijks wordt via de webstek van de Vlaamse Regering een update gepubliceerd van de toegestane uitzonderingen. Om de drie maanden brengt de minister uitvoerig verslag uit aan het Vlaams Parlement met meer gedetailleerde informatie per transactie en onder andere een onderbouwde motivatie voor het toekennen van een uitzondering op het algemene principe dat wapenexport verboden is. Ten slotte wordt er jaarlijks een overzichtsverslag gemaakt, waarin ook melding wordt gemaakt van de internationale en Europese evolutie op het vlak van wapenhandel.

Artikel 14

Dit artikel regelt de strafbepaling voor overtreding van de bepalingen van dit decreet.

Artikel 15

Dit artikel regelt de datum van inwerkingtreding van het decreet.

Eloi GLORIEUX

Jos STASSEN

Rudi DAEMS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° invoer, uitvoer en doorvoer: de verrichtingen die als zodanig beschouwd worden voor de toepassing van de douanewetgeving;
- 2° wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, evenals materieel voor tweërlei gebruik dat zowel een civiele als een militaire aanwending kan hebben: al hetgeen als zodanig wordt beschouwd met toepassing van de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen 2005/C 127/01 en de EU-verordening 1504/2004.

Artikel 3

§1. De uitvoer, invoer en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie is verboden. Hierop kan een uitzondering worden gemaakt door de minister van Buitenlandse Aangelegenheden. De militaire goederen waarvoor een verbod of een uitzondering op het verbod geldt, worden omschreven in de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen 2005/C 127/01. De Vlaamse Regering evalueert om de zes maanden die lijst van goederen en kan ze aanpassen. De aldus geëvalueerde lijst is bindend.

§2. De uitvoer, invoer en doorvoer van goederen voor tweërlei gebruik is vergunningsplichtig wanneer de goederen worden omschreven in de Europese verordening 1504/2004. De Vlaamse Regering evalueert om de zes maanden de lijst van goederen voor tweërlei gebruik en kan ze aanpassen. De aldus geëvalueerde lijst is bindend.

Goederen voor tweërlei gebruik die niet worden omschreven in de verordening 1504/2004, zijn ver-

gunningsplichtig wanneer ze vallen onder het toepassingsgebied van de Europese verordening 1334/2000.

§3. Alle goederen die niet op de Europese lijsten, bedoeld in §1, voorkomen, maar waarvan het vermoeden bestaat dat zij in wapensystemen of voor de productie van wapensystemen gebruikt zullen worden, vallen onder de bepalingen van dit decreet. Om vat te kunnen krijgen op die goederen, wordt een algemene meldplicht ingesteld voor alle exportgoederen waarvan de buitenlandse ontvanger een militaire overheid is, verbonden is met het ministerie van Defensie of een bedrijf is dat wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel produceert. De regering kan bij de evaluatie het advies inroepen van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie.

Artikel 4

De Vlaamse Regering bepaalt de algemene toekennings- en gebruiksvoorwaarden van de vergunningen met inbegrip van de gevallen waarin de export- en doorvoervergunningen worden toegekend volgens vereenvoudigde en versnelde procedures, alsook de bijzondere voorwaarden inzake niet-wederuitvoer, vervoer en eindbestemming met betrekking tot de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Vooraleer ze de algemene toekennings- en gebruiksvoorwaarden van de vergunningen bepaalt, wint de Vlaamse Regering het advies in van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie.

Elke afgeleverde vergunning heeft een geldigheidsduur van maximum twaalf maanden.

Artikel 5

Elke aanvraag tot het verkrijgen van een uitzondering op het algemene principe dat de uitvoer, invoer en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie verboden is, wordt verworpen indien:

- 1° blijkt dat de uitvoer of de doorvoer in ernstige mate strijdig zou zijn met de externe belangen van Vlaanderen, België, de Europese Unie of met de

internationale doelstellingen die Vlaanderen, België en de Europese Unie nastreven;

- 2° de verlening strijdig is met de naleving van de internationale verbintenissen van België, in het bijzonder de door de VN-Veiligheidsraad en de Vlaamse Gemeenschap uitgevaardigde sancties, overeenkomsten ter zake van non-proliferatie en andere onderwerpen, alsmede andere internationale verplichtingen.

Zo wordt een uitvoervergunning geweigerd indien de verlening ervan strijdig is met onder andere:

- a) de internationale verplichtingen van België en met zijn verbintenissen om wapenembargo's van de Verenigde Naties, van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa en van de Europese Unie te doen naleven;
 - b) de internationale verplichtingen uit hoofde van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens, de Conventie inzake Biologische en Toxische Wapens en het Verdrag inzake chemische wapens;
 - c) de verbintenissen binnen het raamwerk van de Australische Groep, het Missile Technology Control Regime, de Nuclear Suppliers Group en het Wassenaar Arrangement;
 - d) de voortrekkersrol van ons land inzake de totstandbrenging van een verbod op antipersoonsmijnen en clusterbommen;
- 3° het land van eindbestemming niet rapporteert aan het wapenregister van de Verenigde Naties;
- 4° er ernstige mensenrechtenschendingen bestaan in het land van eindbestemming, of het land van eindbestemming belangrijke verdragen inzake mensenrechten en humanitair recht niet ratificeerde.

De houding van het ontvangende land ten opzichte van belangrijke, in internationale mensenrechteninstrumenten vastgelegde beginselen wordt grondig geëvalueerd en er wordt geen uitzondering op het wapenexportverbod toegestaan indien:

- a) er duidelijk sprake is van binnenlandse onderdrukking;

- b) er in die landen door de bevoegde instanties van de Verenigde Naties, de Raad van Europa, de Europese Unie of door de ter zake deskundige niet-gouvernementele organisaties zoals Amnesty International en Human Rights Watch ernstige schendingen van de mensenrechten werden geconstateerd;

- c) het land van eindbestemming de belangrijkste internationale verdragen met betrekking tot humanitair recht en mensenrechten niet ratificeerde, waaronder:

- 1) het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten;
- 2) het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
- 3) het Verdrag tegen foltering en andere onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing;
- 4) het Internationaal Verdrag over de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie;
- 5) het Verdrag voor het voorkomen en bestraffen van de misdaad van genocide;
- 6) het Verdrag over de status van de vluchtelingen;
- 7) de Conventies en aanvullende protocollen van Genève;

- d) het land van eindbestemming het Internationaal Strafhof niet erkent of de vonnissen er van niet naleeft;

- 5° in het land van eindbestemming gewapende conflicten bestaan of dreigen te ontstaan;

- 6° een duidelijk risico bestaat dat het beoogde ontvangende land het bedoelde materieel voor agressie jegens een ander land gebruikt of er kracht mee wil bijzetten aan territoriale aanspraken. Bij het inschatten van deze risico's wordt onder andere rekening gehouden met:

- a) het bestaan of de waarschijnlijkheid van een gewapend conflict tussen het ontvangende en een ander land;

- b) eventuele aanspraken op het grondgebied van een buurland door een ontvangend land dat in het verleden met geweld heeft gepoogd die aanspraken te doen gelden, of waarvoor het met geweld heeft gedreigd;
- c) de waarschijnlijkheid dat het materieel niet gebruikt zal worden voor de legitieme nationale veiligheid en verdediging van het ontvangende land;
- d) de noodzaak om de regionale stabiliteit niet in negatieve zin te beïnvloeden;

7° het land dat wapens koopt het terrorisme en de internationaal georganiseerde criminaliteit steunt of aanmoedigt;

8° het land van eindbestemming de internationale verbintenissen niet heeft nageleefd betreffende het niet-gebruiken van geweld in de internationale verhoudingen en betreffende het internationaal humanitair recht inzake internationale en niet-internationale conflicten;

9° er gevaar bestaat voor interne ontduiking of het ongewenst opnieuw uitvoeren van wapens.

Bij het beoordelen van de impact op het invoerende land van de beoogde uitvoer en van het risico dat uitgevoerde goederen een andere, ongewenste eindgebruiker krijgen, wordt rekening gehouden met:

- a) het technische vermogen van het ontvangende land om het materieel te gebruiken;
- b) het vermogen van het ontvangende land om effectieve uitvoercontroles te verrichten;
- c) het risico dat de wapens opnieuw worden uitgevoerd of misbruikt ten behoeve van terroristische organisaties; antiterroristisch materieel verdient in deze context extra aandacht;

10° de voorgestelde uitvoer ernstig afbreuk zou doen aan de duurzame ontwikkeling van het ontvangende land. In dit verband beoordeelt de Vlaamse minister van Buitenlandse Aangelegenheden de hoogte van de militaire uitgaven van het ontvangende land ten opzichte van de sociale uitgaven, het bedrag dat besteed wordt aan militaire uitgaven als percentage van het bruto bin-

nenlands product, de import van conventionele wapens als percentage van het bruto binnenlands product en het aantal soldaten als percentage van de gehele bevolking;

11° met betrekking tot wapens, munitie, onderdelen van wapensystemen of technologie die voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienen, blijkt dat de eindgebruiker een andersoortige actor dan een staat is.

Artikel 6

De Vlaamse Regering verspreidt langs diplomatieke weg details over vergunningen die geweigerd worden op grond van de bepalingen van dit decreet en licht daarbij toe waarom de vergunning is geweigerd.

Alvorens een uitzondering wordt toegestaan op het algemene wapenexportverbod, zoals bepaald in artikel 3, §1, waardoor een vergunning voor een soortgelijke transactie wordt verleend die de afgelopen drie jaar door een of meer andere EU-lidstaten geweigerd is om een van de redenen vermeld in dit decreet, en waarvoor de betrokken lidstaat of lidstaten een officiële mededeling hebben verschaft, wordt die lidstaat of worden die lidstaten geraadpleegd. Wordt besloten na raadplegingen toch een vergunning te verlenen, dan wordt eerst die EU-lidstaat of worden die lidstaten van de oorspronkelijke weigering(en) op de hoogte gebracht en wordt er een gedetailleerde motivering gegeven.

Indien de Vlaamse Regering op een eerder gegeven weigering die, zoals de Europese code het vereist, aan de andere lidstaten is medegedeeld, terugkomt, brengt ze de andere EU-lidstaten daarvan op de hoogte.

In dit decreet wordt onder 'EU-lidstaten' ook begrepen de regio's binnen de Unie, waaronder het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, die inzake het in-, uit- of doorvoeren van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor de ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie autonoom bevoegd zijn.

Artikel 7

Voorafgaand aan het toestaan van een uitzondering op het verbod voor de uitvoer van materieel en technologie die de uitbouw van een productiecapaci-

teit onder licentie voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel in het land van bestemming ten doel heeft, brengt de Vlaamse Regering het Vlaams Parlement op de hoogte van de vergunningsaanvraag. Het Vlaams Parlement geeft, na het advies te hebben ingewonnen van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie, hierover een bindend advies aan de regering.

Er kan enkel een vergunning voor de uitvoer van materieel en technologie die de uitbouw van een productiecapaciteit onder licentie tot doel heeft, worden afgeleverd indien:

- 1° het aldus in het buitenland onder licentie geproduceerde materiaal verhandeld wordt in overeenstemming met de Vlaamse regelgeving;
- 2° de licentiegever aan de vergunninggevende Vlaamse overheid om de zes maanden verslag uitbrengt over het gebruik van de licentie en die verplichting tot informatieplicht expliciet in het licentiecontract opgenomen staat.

Wanneer uit de verslaggeving of uit andere gegevens blijkt dat niet aan de onder §2 opgenomen voorwaarden werd voldaan of als de verslaggeving onvolledig of foutief blijkt te zijn, wordt de vergunning ingetrokken.

Artikel 8

Overeenkomstig artikel 16 van de wet op de Nationale Delcrederedienst schort de ministeriële vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest elke beslissing over de uitvoer van wapens, munitie, technologie en goederen voor tweërlei gebruik, zoals bepaald in artikel 3 van dit decreet. De Vlaamse regering bevestigt de schorsing van de Vlaamse afgevaardigde, overeenkomstig artikel 16 van de wet op de Nationale Delcrederedienst.

Artikel 9

Iedere in-, uit- of doorvoerder, alsook de leden van zijn personeel en alle andere personen die, rechtstreeks of zijdelings, betrokken zijn of zouden kunnen zijn bij de in-, uit- of doorvoer van wapens, van munitie en van speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en van daaraan verbonden technologie, zijn verplicht om, op ver-

zoek van de bevoegde autoriteiten, alle inlichtingen te verstrekken over en inzage te verlenen in documenten, correspondentie en alle andere stukken, in welke vorm ook, waardoor kan worden nagegaan of de krachtens dit decreet vastgestelde bepalingen zijn nageleefd. De ingewonnen inlichtingen mogen alleen met dat doel worden gebruikt.

Artikel 10

Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie zijn de ambtenaren of beampten die daartoe door de Vlaamse Regering zijn aangesteld, bevoegd om, zelfs als ze alleen optreden, overtredingen op bepalingen van dit decreet op te sporen en vast te stellen.

Deze ambtenaren hebben het recht een afschrift te maken van de stukken, vermeld in artikel 9; ze hebben het recht ze te behouden, tegen afgifte van een ontvangstbewijs, wanneer ze een overtreding van dit decreet bewijzen of tot het bewijs ervan bijdragen.

Artikel 11

De openbare instellingen en verenigingen zonder winst oogmerk die op de dag van de feiten sedert ten minste vijf jaar rechtspersoonlijkheid bezitten, en die zich statutair tot doel stellen de rechten van de mens te verdedigen of vrede te bewerkstelligen of naar duurzame ontwikkeling te streven en een actieve werking kunnen aantonen, kunnen in rechte optreden in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van dit decreet aanleiding kan geven, wanneer afbreuk is gedaan aan hetgeen zij statutair nastreven.

Artikel 12

De in-, uit- of doorvoervergunning kan voor een periode van een jaar worden geweigerd ten aanzien van iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die:

- 1° zonder geldige vergunning wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, in-, uit- of doorvoert of tracht in, uit of door te voeren;
- 2° wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, waarvan de in-,

uit- en doorvoer verboden worden, in-, uit- of doorvoert of tracht in, uit of door te voeren;

- 3° zich heeft geleend tot of heeft meegewerkt aan een ombuiging van het handelsverkeer in wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie;
- 4° onjuiste of onvolledige inlichtingen verstrekt heeft met het oog op het verkrijgen van in-, uit- of doorvoervergunningen voor wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie;
- 5° zich onthoudt van het verstrekken van inlichtingen en documenten, bedoeld in artikel 9, of die inlichtingen en die documenten in een onjuiste of onvolledige vorm verstrekt.

Artikel 13

§1. De Vlaamse Regering publiceert op haar website een maandelijks update van de uitzonderingen die gemaakt werden op het algemene principe dat elke uitvoer, invoer en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie verboden is. Hierbij wordt melding gemaakt van:

- 1° de naam van de producent en de ontvanger;
- 2° het land waarnaar uit- of doorgevoerd werd of vanwaaruit ingevoerd werd;
- 3° de precieze benaming van de geëxporteerde goederen;
- 4° het bedrag van de transactie.

Ook het materieel en de daaraan verbonden technologie die het voorwerp uitmaken van een tijdelijke in- en uitvoer, worden vermeld.

§2. De Vlaamse Regering brengt om de drie maanden verslag uit aan het Vlaams Parlement over de Vlaamse uitvoer, invoer en doorvoer, met inbegrip van de tijdelijke in- en uitvoer, met voor elke transactie een vermelding van:

- 1° een onderbouwde motivatie van de beslissing om een uitzondering toe te staan op de algemene regel

dat de uitvoer, invoer en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie verboden is;

- 2° de identiteit van de leverancier en de ontvanger;
- 3° het land waarnaar uit- of doorgevoerd werd of vanwaaruit ingevoerd werd;
- 4° de precieze benaming en omschrijving van de geëxporteerde goederen;
- 5° het bedrag van de transactie;
- 6° een verslag over de wijze waarop de bepalingen van artikel 5 van dit decreet werden afgetoetst.

Naast de afgeleverde vergunningen vermeldt het driemaandelijks verslag ook:

- 1° de gegevens over de feitelijke uitvoer in vergelijking met de afgeleverde vergunningen;
- 2° de gegevens over de afgeleverde en geweigerde hernieuwde vergunningen.

In dit driemaandelijks verslag wordt ook apart melding gemaakt van de afgifte en de weigering van vergunningen voor de uitvoer van materieel en technologie die de uitbouw van een productiecapaciteit voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel in het land van bestemming ten doel heeft.

§3. De Vlaamse Regering brengt daarnaast ieder jaar een overzichtsverslag uit aan het Vlaams Parlement over de toepassing van dit decreet. Dat verslag bevat onder meer de volgende elementen:

- 1° een analyse van de wereldhandel en de Europese handel in wapens;
- 2° de ontwikkeling van de internationale en Europese regelgeving inzake wapenhandel;
- 3° de ontwikkeling van de export, import en doorvoer in Vlaanderen;
- 4° de eventuele wijzigingen van de reglementering en de procedures in Vlaanderen;
- 5° een hoofdstuk over de uitvoer van materieel en technologie die de uitbouw van een productiecapaciteit voor wapens, munitie en speciaal voor

militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel in het land van bestemming ten doel hebben;

6° een hoofdstuk gewijd aan de controle op de naleving van de bepalingen in dit decreet over de afwending binnen het land van bestemming en de naleving van de clause van niet-wederuitvoer;

7° een evaluatie door het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie van de toepassing van dit decreet.

Artikel 14

De overtredingen en pogingen tot overtreding van de bepalingen van dit decreet worden bestraft overeenkomstig artikel 231, artikelen 249 tot en met 253 en artikelen 263 tot en met 284 van de algemene wet inzake douane en accijnzen.

Met een poging tot overtreding, zoals bedoeld in het eerste lid, wordt gelijkgesteld het verzenden, vervoeren of voorhanden hebben van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie met het kennelijke doel ze in, uit of door te voeren onder omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van dit decreet.

Artikel 15

Dit decreet treedt in werking tien dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad en heft daarbij automatisch de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, op.

Eloi GLORIEUX

Jos STASSEN

Rudi DAEMS
